

استاد فضائلی ۲۵

شمس‌الدین ابوالوفا حسینی

۱. فضائلی محقق ۲۵

۲. فضائلی خوشنویس ۲۷

۳. فضائلی معلم ۲۹

سمیرم خاستگاه استاد فضائلی (سیری کوتاه در تاریخ و فرهنگ سمیرم) ۳۱

محمدحسین ریاحی

مقدمه ۳۱

سمیرم ۳۱

وجه تسمیه ۳۱

پیشینه تاریخی ۳۲

سمیرم در دوران اسلامی ۳۲

جهانگیرخان ۳۹

فهرست منابع و مآخذ ۴۱

سال شمار زندگی علمی و هنری استاد حبیب‌الله فضائلی ۴۳

محمدرضا زاده‌هوش

نقش استاد حبیب‌الله فضائلی در دوران نگارستان صنیع‌زاده ۴۵

رضا صنیع‌زاده

بخش اول: دوران نگارستان ۴۶

بخش دوم: جلوه و جایگاه استاد فضائلی در این میدان و دوران و نگارستان ۵۴

فهرست مطالب

پیش‌گفتار ۱۳

سرآغاز ۱۳

استاد فضائلی ۱۳

یادنامه حاضر ۱۴

سپاس ۱۵

بخش نخست: مقالات / ۱۷

حبیب خطه خط ۱۹

سیدعباس حسامی

راه‌یابی به کلاس استاد ۲۲

شیوه آموزشی استاد ۲۲

سرمشق‌ها ۲۳

در ستایش استاد ۲۳

مسافرت‌ها ۲۳

بخش سوم: تصویر گونه‌ای از شخصیت انسانی، هنری، اجتماعی... استاد	۵۷
عمری در جست‌وجوی راز و رمز هنر خوشنویسی	۶۱
فصل‌نامه هنر	۶۱
اشاره	۶۱
جلوه‌هایی از حیات؛ مروری بر زندگی هنرمندی متعهد	۸۱
احمد فضائلی	۸۱
مقدمه	۸۱
تولد تا هجرت	۸۲
هجرت به اصفهان	۸۳
صبر و پایداری	۸۵
شاخصه‌های خلقی	۸۷
خطاطی جامع	۸۹
محقق‌ی پرکار	۹۰
ارتباط با سایر هنرها	۹۲
فهرست منابع و مآخذ	۹۳
خوشنویسی در کتیبه‌های اصفهان	۹۵
منوچهر قدسی	۹۵
سابقه خط در اصفهان	۹۵
سلجوقیان	۹۶
کهن‌ترین کتیبه اصفهان	۹۷
دوران نادری	۱۰۱

زندیه	۱۰۲
قاجاریه	۱۰۳
فهرست منابع و مآخذ	۱۰۴
فهرست کتیبه‌های تاریخی اصفهان	۱۰۵
منوچهر قدسی	۱۰۵
خط کوفی	۱۰۶
قرن پنجم: دوره سلجوقیان	۱۰۶
قرن ششم: دوره خوارزمشاهیان	۱۰۶
قرن هفتم و نیمه اول قرن هشتم	۱۰۷
خط ثلث	۱۰۸
دوره تیموریان	۱۰۸
ثلث و نستعلیق	۱۰۹
قرن دهم و یازدهم: دوره صفویان	۱۰۹
آغاز قرن یازدهم	۱۱۲
قرن ۱۲ و ۱۳: دوره زندیه و قاجاریه	۱۱۸
آغاز قرن سیزدهم	۱۲۲
آغاز قرن چهاردهم	۱۲۳
شادم بدان که	۱۲۵
حسین مسجدی	۱۲۵
در وصف فرمانی فروتن	۱۳۳
نیلوفر هادوی	۱۳۳

سرآغاز.....	۱۳۳
زندگی نامه استاد.....	۱۳۴
خوشنویسان و خطاطان اصفهان.....	۱۳۹
جلال الدین همایی.....	۱۳۹
سرآغاز.....	۱۳۹
ظهور خط تعلیق و نستعلیق.....	۱۴۸
مخترع تعلیق و نستعلیق و استادان مشهور این دو خط.....	۱۵۴
خط تعلیق.....	۱۵۴
خط نستعلیق.....	۱۵۴
تسمیه ثلث و ثلثین و نصف و رقاع.....	۱۵۵
هفت خط یا شش خط معروف.....	۱۵۷
اختراع خط تعلیق.....	۱۵۸
اختراع نستعلیق.....	۱۵۸
خط اصفهان در سده هفتم هجری.....	۱۵۸
خط اصفهان در سده هشتم هجری.....	۱۶۰
خط اصفهان در سده نهم هجری.....	۱۶۰
خط اصفهان در سده دهم هجری.....	۱۶۱
خط اصفهان در قرن یازدهم هجری.....	۱۶۵
خط اصفهان در قرن دوازدهم هجری.....	۱۶۷
احیای خط نستعلیق به سعی محمدشاه قاجار.....	۱۶۹
خط اصفهان در قرن چهاردهم هجری.....	۱۷۲
خط تحریری فارسی.....	۱۷۵

بخش دوم: خاطرات / ۱۷۵	
یدر هنر خوشنویسی.....	۱۷۷
زین العابدین ابراهیمیان دولت آبادی.....	
روحش شاد باد و یادش گرامی.....	۱۷۹
مصطفی زاله گویان.....	
آشنایی با استاد فضائی.....	۱۸۳
عبدالعلی صالحی.....	
آموزش خط.....	۱۸۵
میر سیدعلی ظهیر «ظهیرالاسلام».....	
شوق آشنایی.....	۱۸۹
مهدی عطریان.....	
سرآغاز.....	۱۸۹
سرمشق ها.....	۱۸۹
ارکان زندگی.....	۱۹۰
علم جویی.....	۱۹۰
هنرجویی.....	۱۹۰
تقدّس.....	۱۹۱
حبیب الله فضائی استادالاساتید.....	۱۹۳
فاطمه کریم زاده اصفهانی.....	

بخش سوم: اشعار / ۱۹۵

نمونه اشعار استاد فضائی

۱. میر عماد ۱۹۷
۲. خانه عشق ۱۹۸
۳. آفتاب حسن ۱۹۹
۴. گناه من ۱۹۹
۵. من کی ام؟ ۱۹۹

استاد فضائی در شعر شاعران

۱. خسرو احتشامی ۲۰۱
۲. ناصر بهرامی ۲۰۱
۳. علی رضا پور بزرگ «وافی» ۲۰۱
۴. محمد علی جعفر پور «گویای اصفهانی» ۲۰۲
۵. عباس حسامی «احساس» ۲۰۲
۶. صغری زاده هوش (صغری) ۲۰۳
۷. علی شیرانی «صحّت» ۲۰۴
۸. فضل الله شیرانی «سَخا» ۲۰۵
۹. صدیقه صابری «شها» ۲۰۶
۱۰. محمد علی صاعد ۲۰۶
۱۱. احمد غفور زاده «طلایی» ۲۰۷
۱۲. محمد قدسی ۲۰۹
۱۳. حسن کاظمی مرادی «مراد» ۲۱۱

۱۴. علی مظاهری «مظاهر» ۲۱۲
۱۵. سعید ناظمی «ناظم» ۲۱۲
۱۶. مصطفی هادوی «شهیر اصفهانی» ۲۱۳

بخش چهارم: ضمائ / ۲۱۵